

Korupcija u Crnoj Gori

Centar za monitoring i istraživanje CeMI

Odjeljenje za istraživanje javnog mnjenja

Decembar 2013

PODACI O ISTRAŽIVANJU

- Istraživanje o koupčiji u Crnoj Gori je sprovedeno među punoljetnim građanima Crne Gore u periodu od **8. avgusta do 20. avgusta 2013.** na uzorku od 973 ispitanika.
- Prikupljanje podataka obavljeno je putem CATI metode (Computer Aided Telephone survey). Istraživanje je izvršeno na reprezentativnom uzorku populacije koja posjeduje fiksni telefon u domaćinstvu.
- Anketiranje je obavljeno putem telefona. Prosječna dužina trajanja upitnika bila je oko 15 minuta.
- Ciljna populacija ovog istraživanja su građani Crne Gore starosti od 18 i više godina. Uzorački okvir se zasniva na podacima iz popisa stanovništva iz 2011. godine i telefonskog elektronskog imenika. Tip uzorka je kombinacija slučajnog dvoetapnog stratifikovanog i kvotnog uzorka sa etapama izbora. Prva etapa - domaćinstvo izabrano prostim, slučajnim uzorkom; druga etapa: član domaćinstva sa kvotnim kriterijumom definisanim prema polu i starosti.
- Stratifikacija uzorka je izvršena na nivou opštine, tipa naselja, tj. urbaniteta, starosnih kategorija i pola.
- Uzorkom je obuhvaćena 21 opština u Crnoj Gori.
- Margina greške (za nivo povjerenja od 95%), odnosno uzoračka greška za pojave sa incidencom od 50% iznosi 3,14%. Greška za pojave sa incidencom od 5% iznosi 1,39%. Greška za pojavu sa incidencom od 15% iznosi 2,24%, greška za pojavu sa incidencom od 25% iznosi 2,72%, kod pojave sa incidencom od 35% iznosi 3%, dok kod pojave sa incidencom od 45% iznosi 3,13%. Sve greške su iskazane za nivo povjerenja od 95%.

KLJUČNI NALAZI

- Predmet istraživanja čine četiri uža problemska kruga.
- Prvi, čini viđenje perspektiva i problema sa kojima je Crna Gora suočena.
- Drugi, se odnosi na viđenje korupcije – njene rasprostranjenosti, razloga i posljedica, kao i sektora i aktera koji su najizloženiji njenom razornom djelovanju.
- Treći, problemski krug se odnosi na iskustva građana i njihovog neposrednog okruženja sa različitim oblicima korupcije.
- Najzad, predmet istraživanja bio je i odnos građana prema (ne)uspješnosti antikoruptivne strategije, odnosno njenih ključnih nosilaca.

PROBLEMI SA KOJIMA SE CRNA GORA SUOČAVA

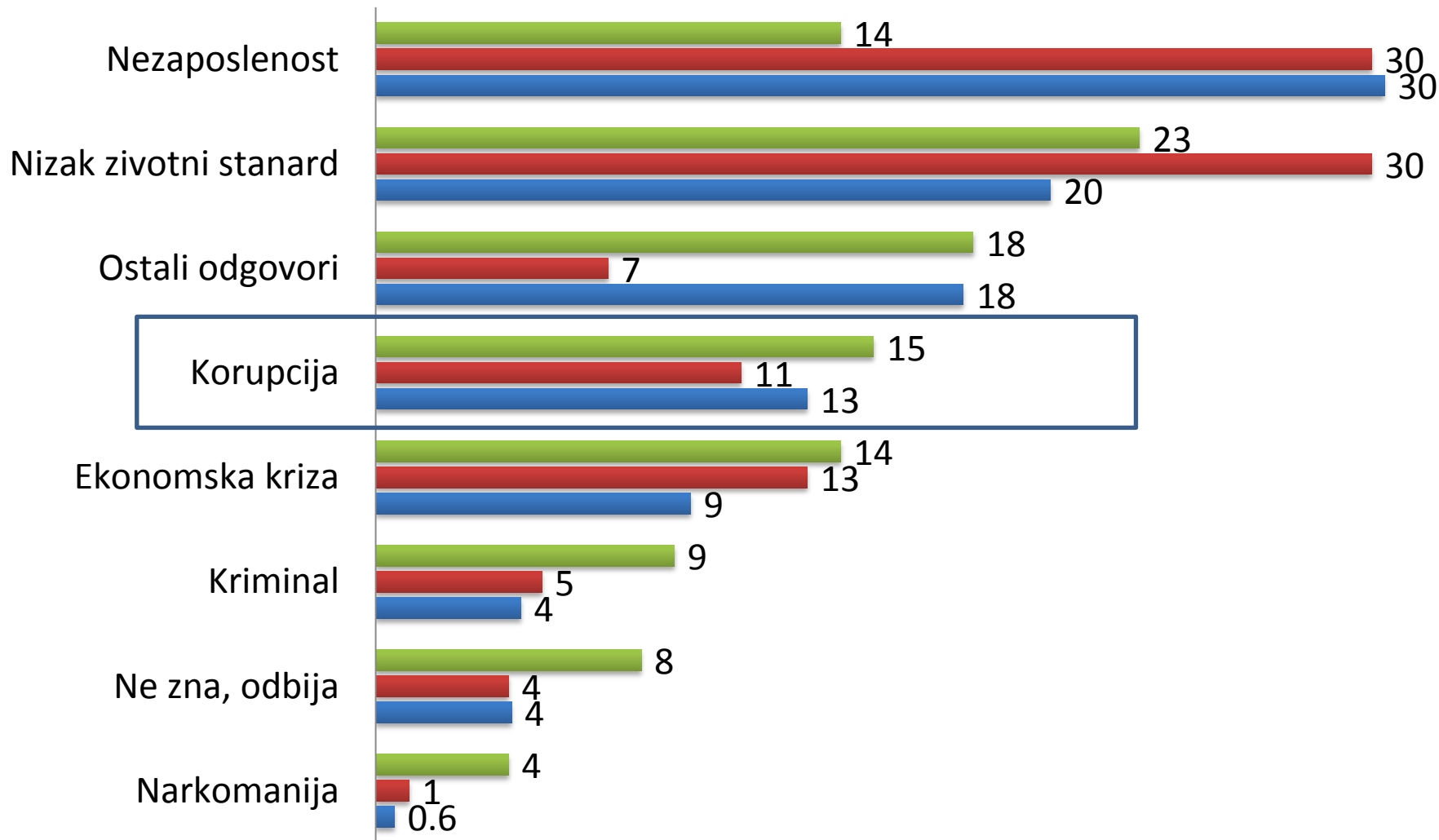
- Kao četiri ključna problema sa kojima se društvo suočava, navode se:
- nezaposlenost (30%),
- nizak životni standard (20%),
- korupcija (13%),
- ekonomska kriza (13,8%),
- kriminal (4%).
- Izrazito visoka, treća pozicija koju zauzima korupcija govori u prilog ocjeni o stvorenoj svijesti građana o njenoj ukorijenjenosti i rasprostranjenosti.

Koji je po Vašem mišljenju JEDAN NAJZNAČAJNIJI problem sa kojim se Crna Gora u ovom trenutku suočava, problem zbog kojeg ste Vi lično najviše zabrinuti?

POREĐENJE: Koji je po Vašem mišljenju JEDAN NAJZNAČAJNIJI problem sa kojim se Crna Gora u ovom trenutku suočava, problem zbog kojeg ste Vi lično najviše zabrinuti?

■ 2009 ■ 2012 ■ 2013

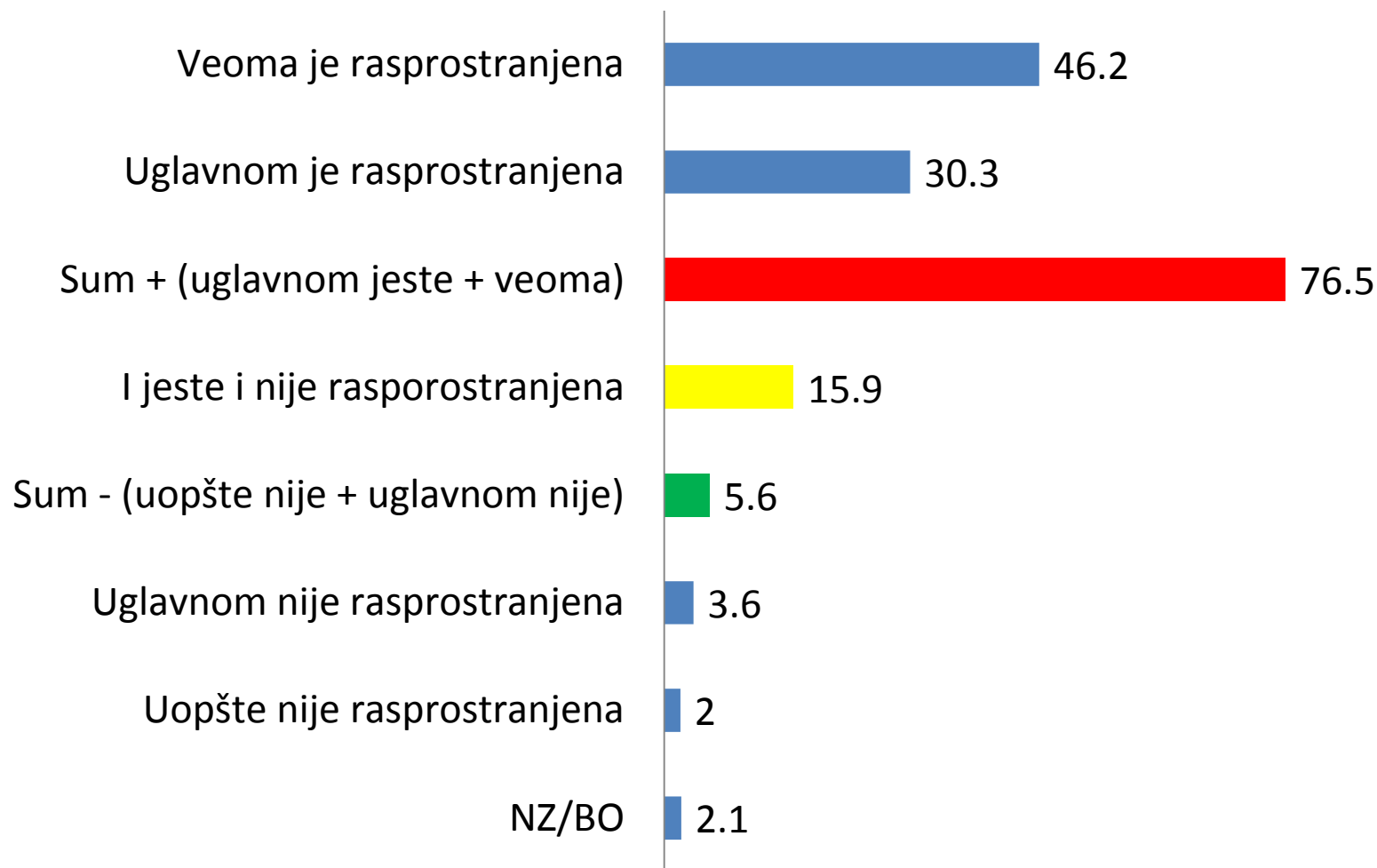

VIĐENJE KORUPCIJE

RASPORSTRANJENOST KORUPCIJE

- Značajno je veći udio građana koji smatraju da je korupcija rasprostranjena od onih koji misle da je ona prisutna u manjoj mjeri (76,5%:5,6%),
- Podatak govori da su i pristalice vlasti među onima koji daju visoku ocjenu o njenoj težini i raširenosti.
- Kako je sondaža javnog mnjeja sprovedena u jeku „afere snimak“, primjetan je osjetni skok u percepciji raširenosti korupcije u odnosu na percepciju izmjerenu u prethodnim istraživanjima.

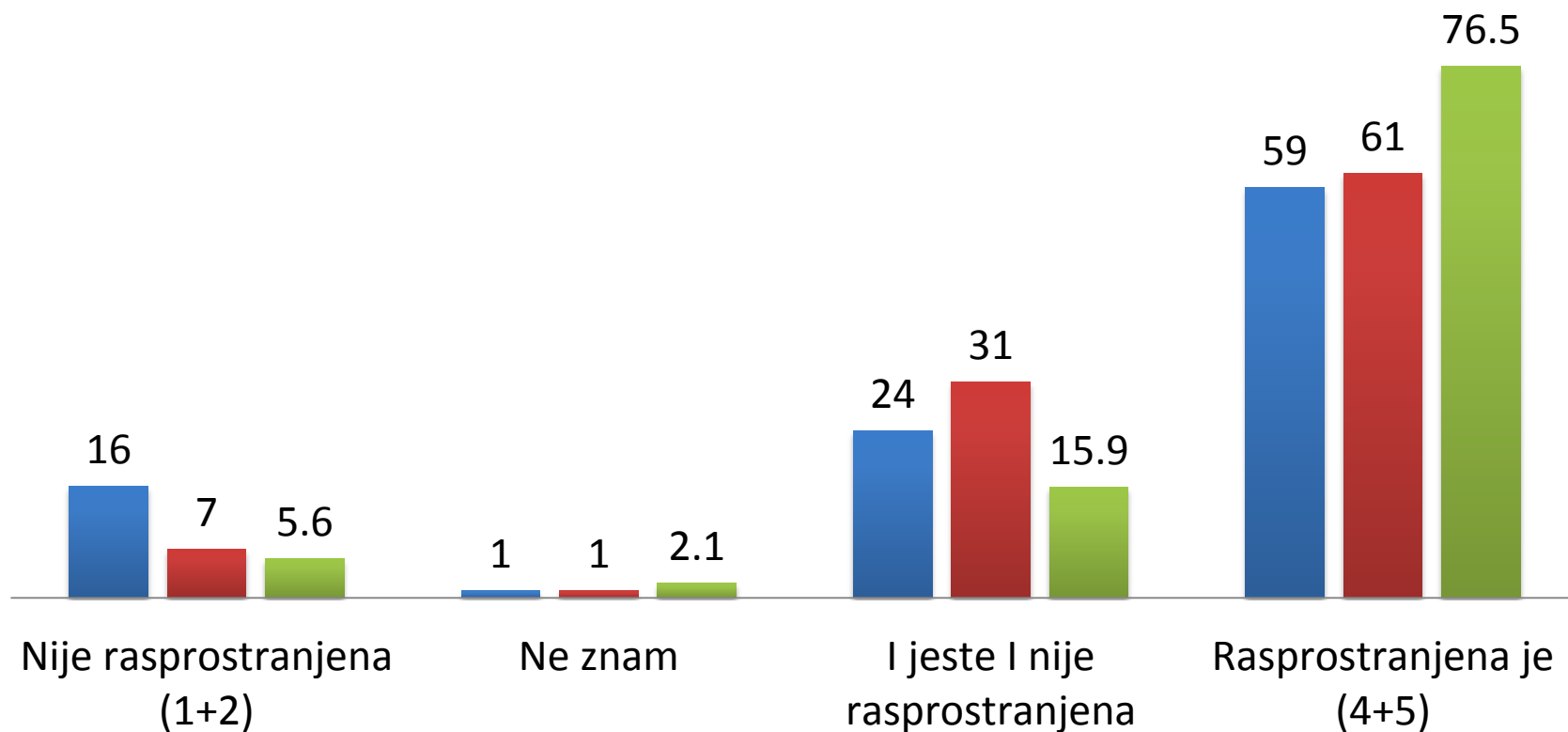
Da li biste rekli da korupcija u Crnoj Gori ...

POREĐENJE: Da li biste rekli da korupcija u Crnoj Gori...:

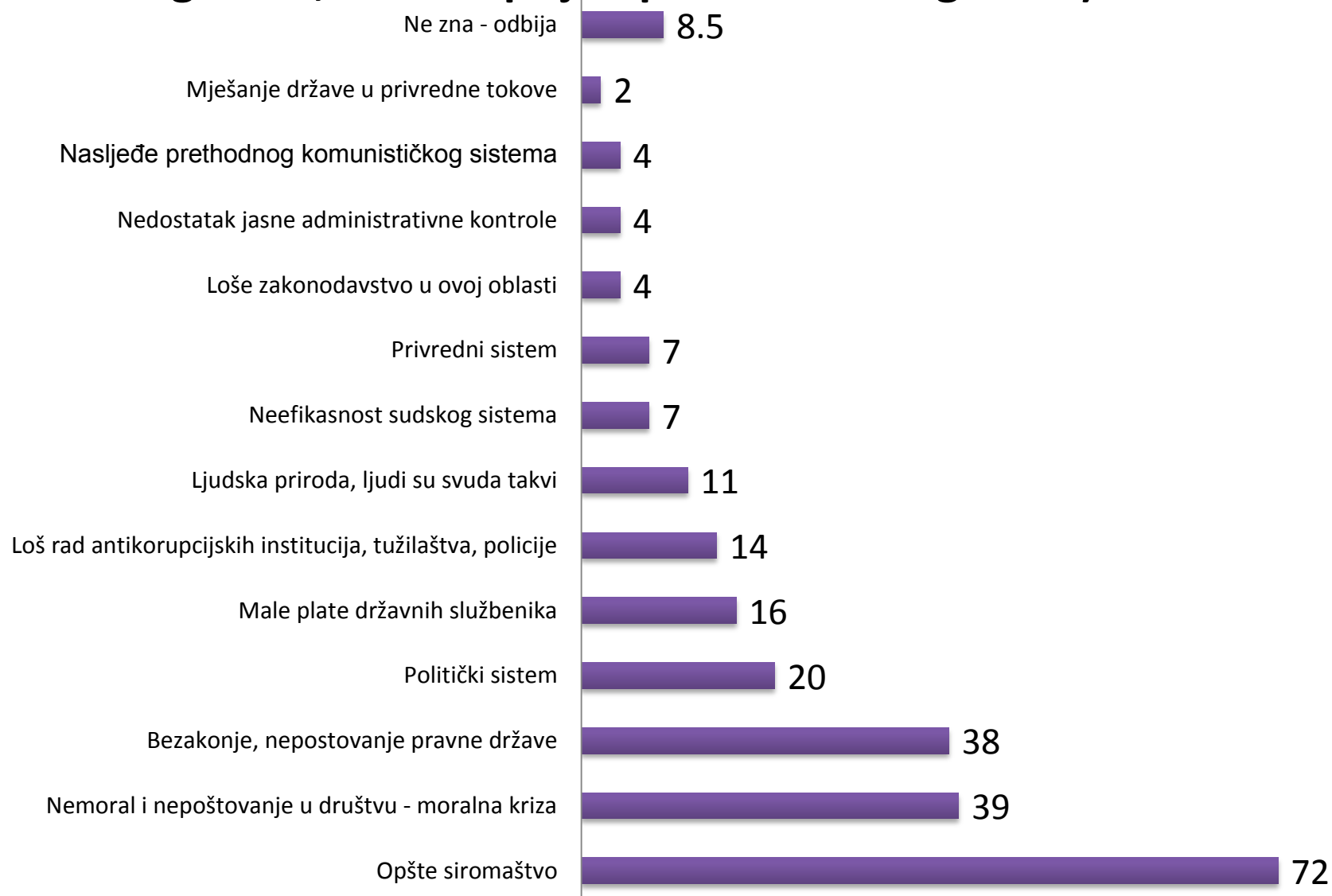
■ 2009 ■ 2012 ■ 2013

Razlozi za rasprtostranjenost korupcije

- Uzroke raširene korupcije građani vide u četiri grupe razloga. Prvi, najprisutniji, čini opšte siromaštvo, i niske plate državnih činovnika.
- Drugi čine moralna kriza i nesavršena, korupciji sklona, ljudska priroda.
- Treći se tiču države i političkog sistema, sisitemske političke korupcije, odnosno lošeg zakonodavstva ili čak bezakonja i nefunkcionisanja pravne države.
- Četvrtu grupu razloga predstavljaju neefikasne insttucije u borbi protiv korupcije, neefikasno tužilaštvo, policija, neefikasnost sudova i nedostatak jasne administrativne kontrole.

Koji su, po Vašem mišljenju, osnovni razlozi rasprostranjenosti korupcije u našoj državi? (otvoreno pitanje, moguće više odgovora, bez unaprijed ponuđenih odgovora)

POREĐENJE: Koji su, po Vašem mišljenju, osnovni razlozi rasprostranjenosti korupcije u našoj državi?

Koliko je po Vašem mišljenju među različitim sektorima u Crnoj Gori prisutna korupcija?

Percepcija ispitanika je da je korupcija najprisutnija u zdravstvu, carini i među političkim partijama.

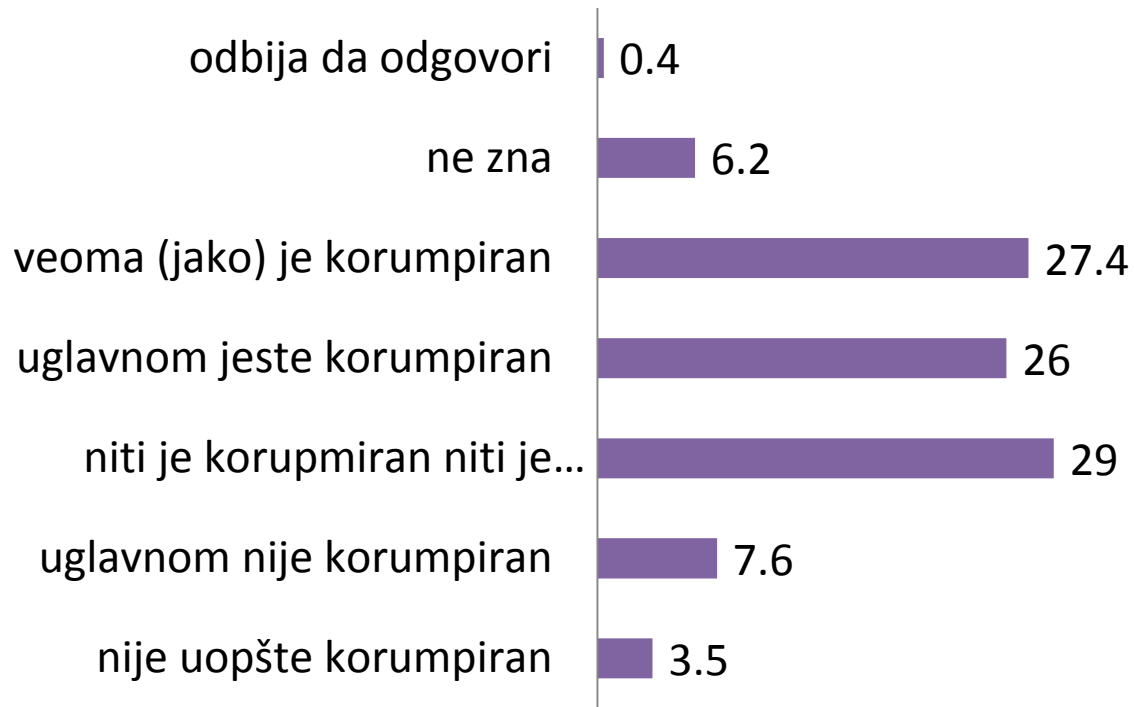
Osnovne i srednje škole, sektor medija, sport, vojska i kultura spadaju u sektore koji su, prema percepciji ispitanika najmanje pogođeni korupcijom.

Očigledno je i da je do porasta percepcije korupcije u nekim sektorima, tipa sektora zdravstva i fakultetskog obrazovanja došlo uslije pojačanih aktivnosti kojima se ukazivalo na problem korupcije u ovim oblastima.

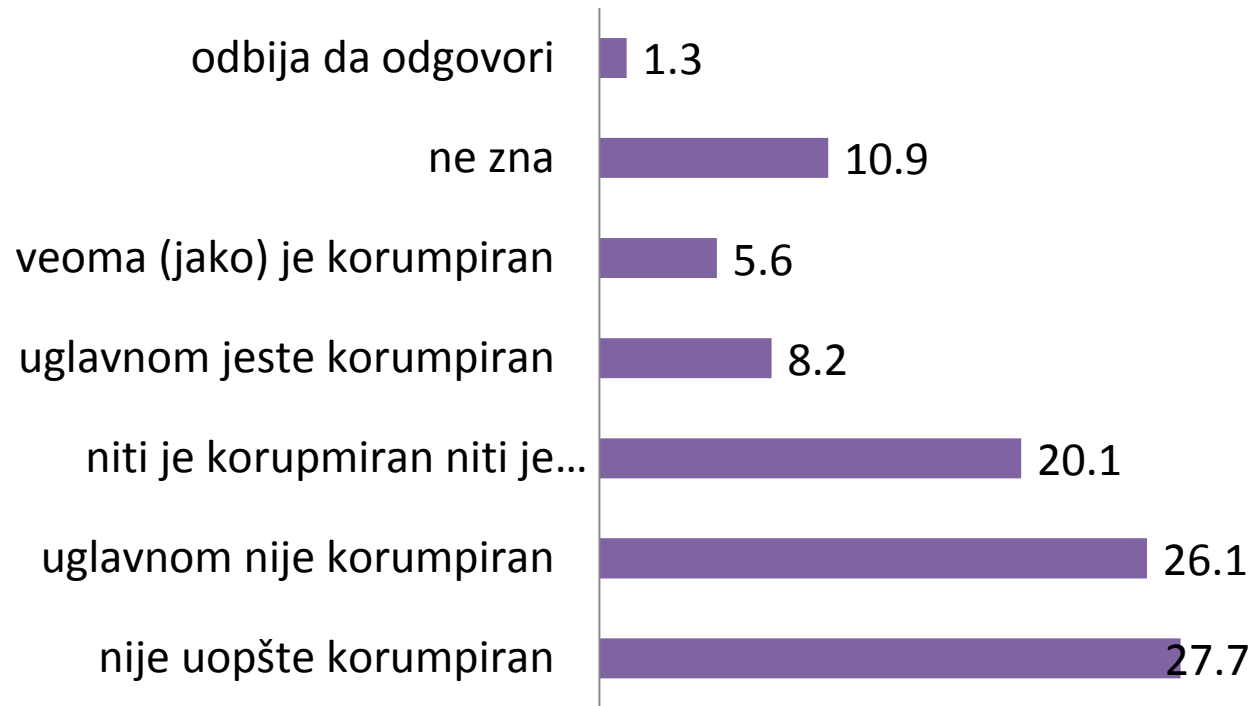
Vlada Crne Gore

Političke partije

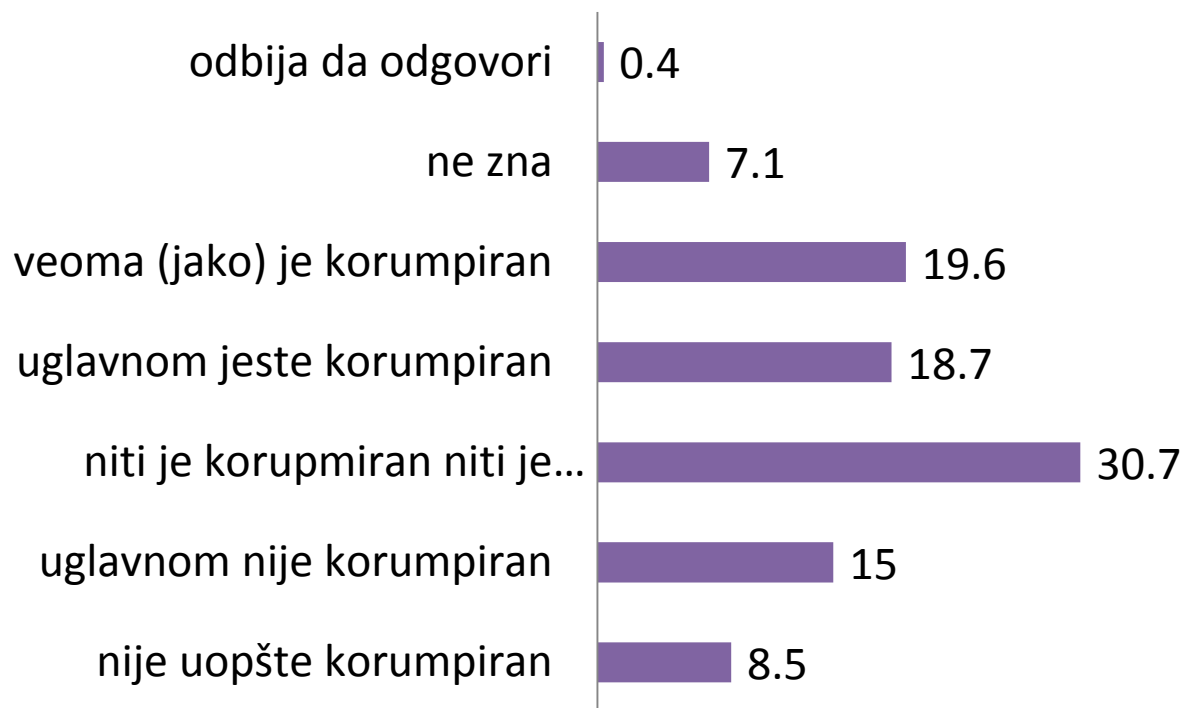

Vojska

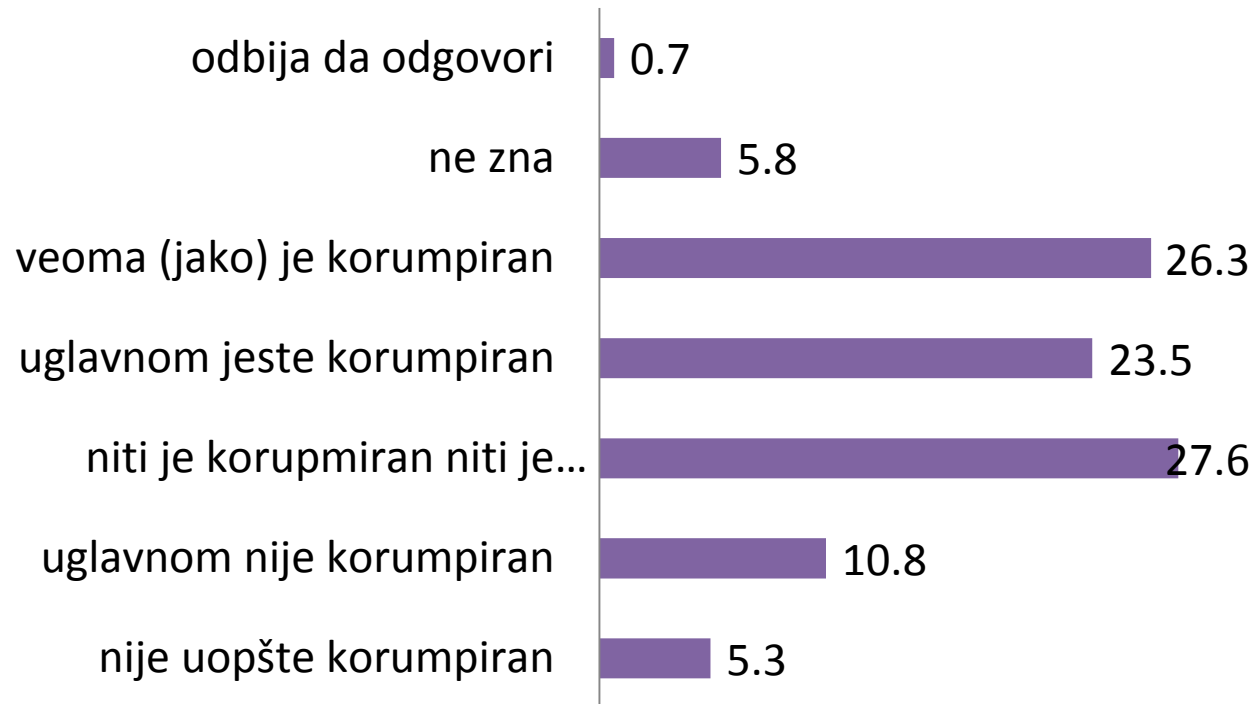

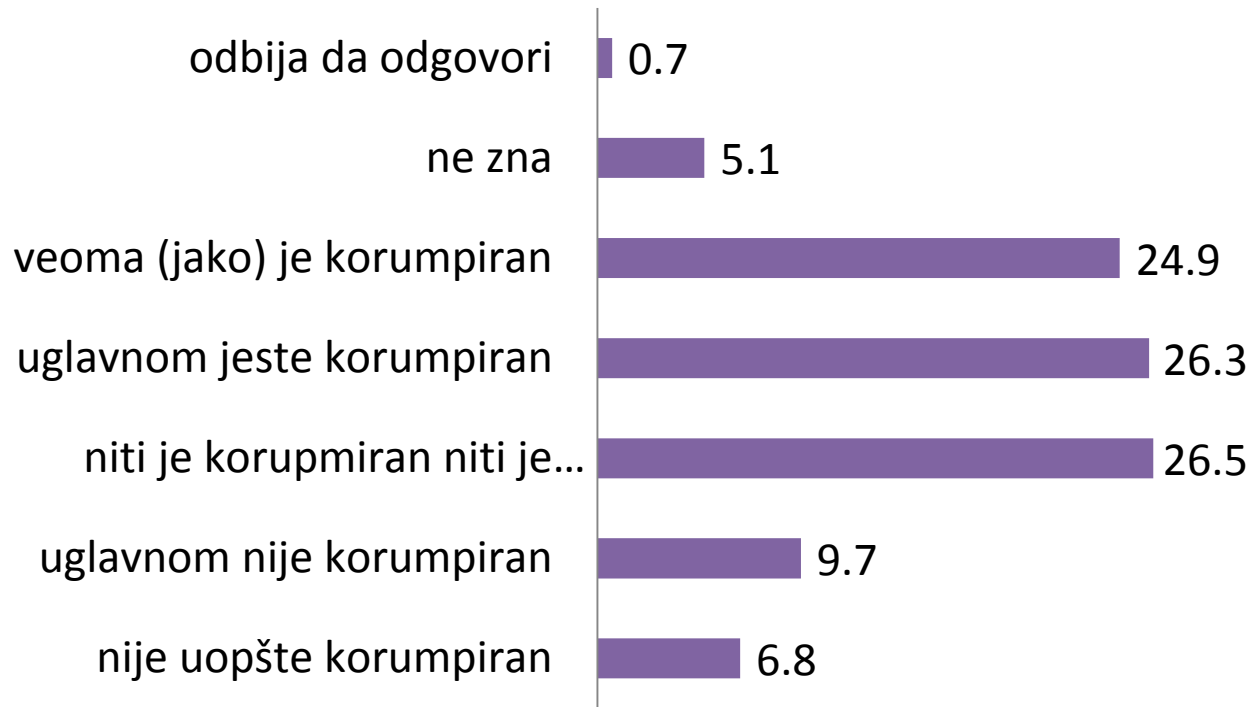
Skupština Crne Gore

Sudstvo

Policija

Uprava za nekretnine

Službe za komunalne poslove

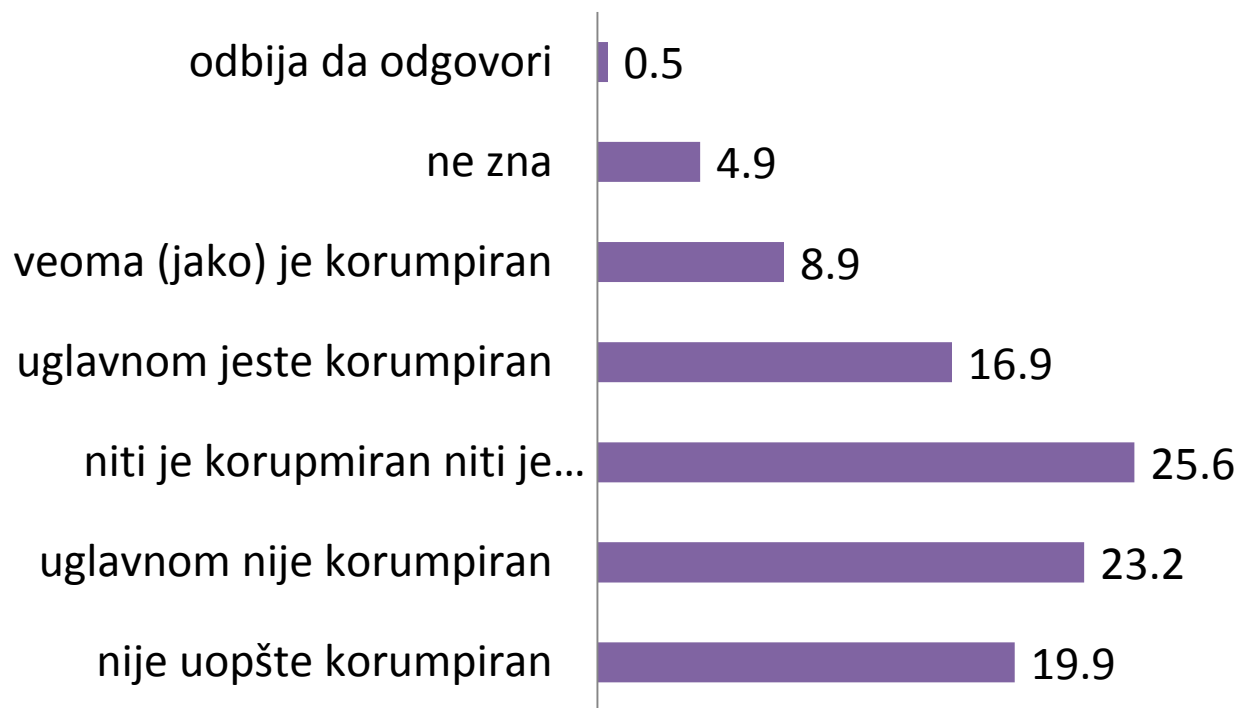
Carina

Poreska Uprava

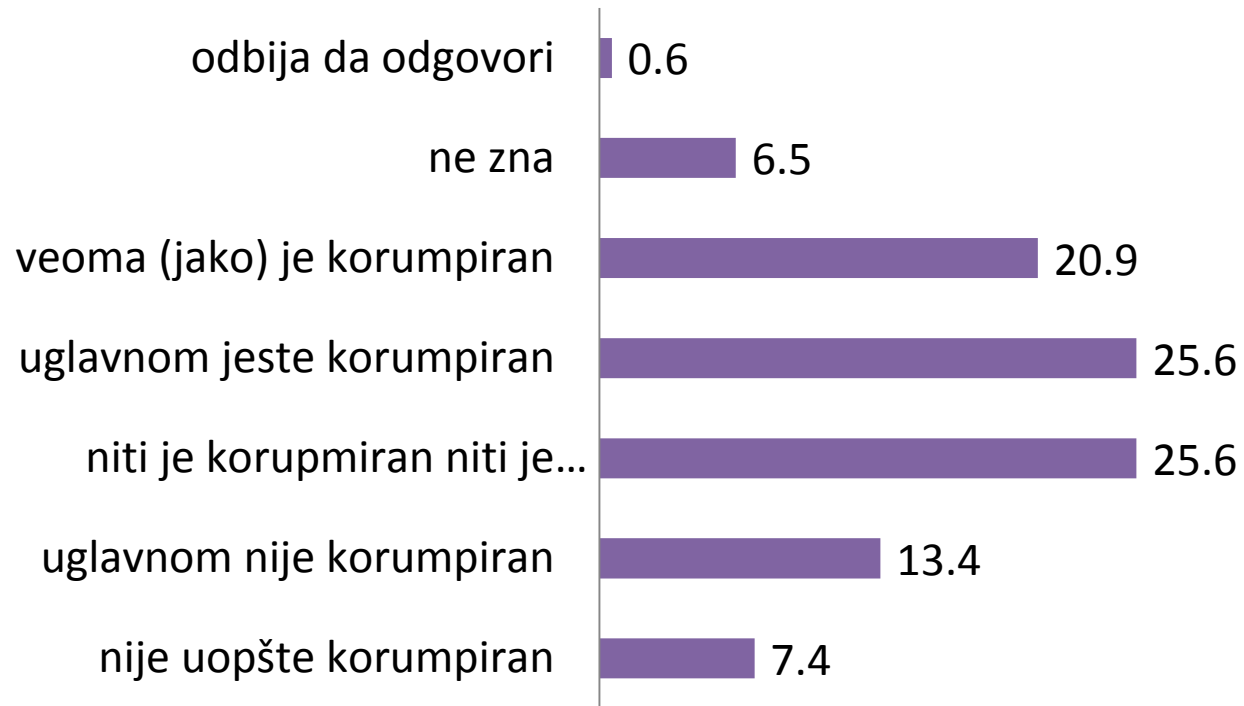

Osnovne i srednje škole

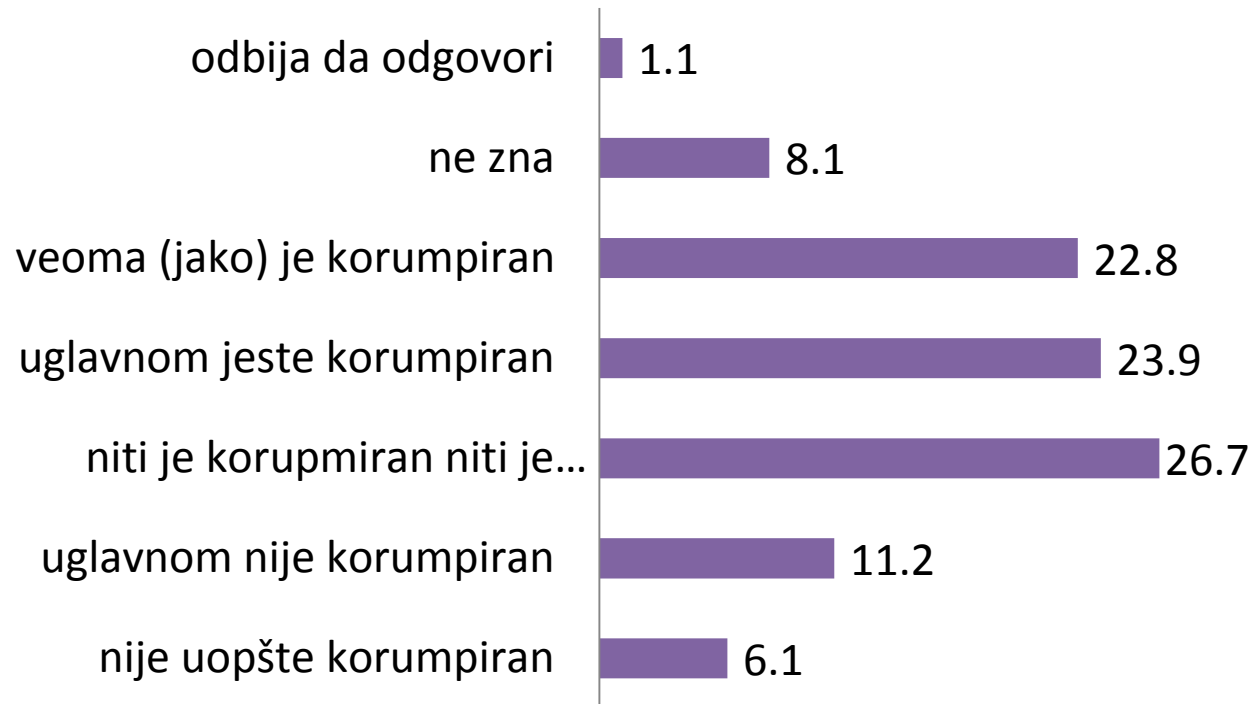

Fakulteti

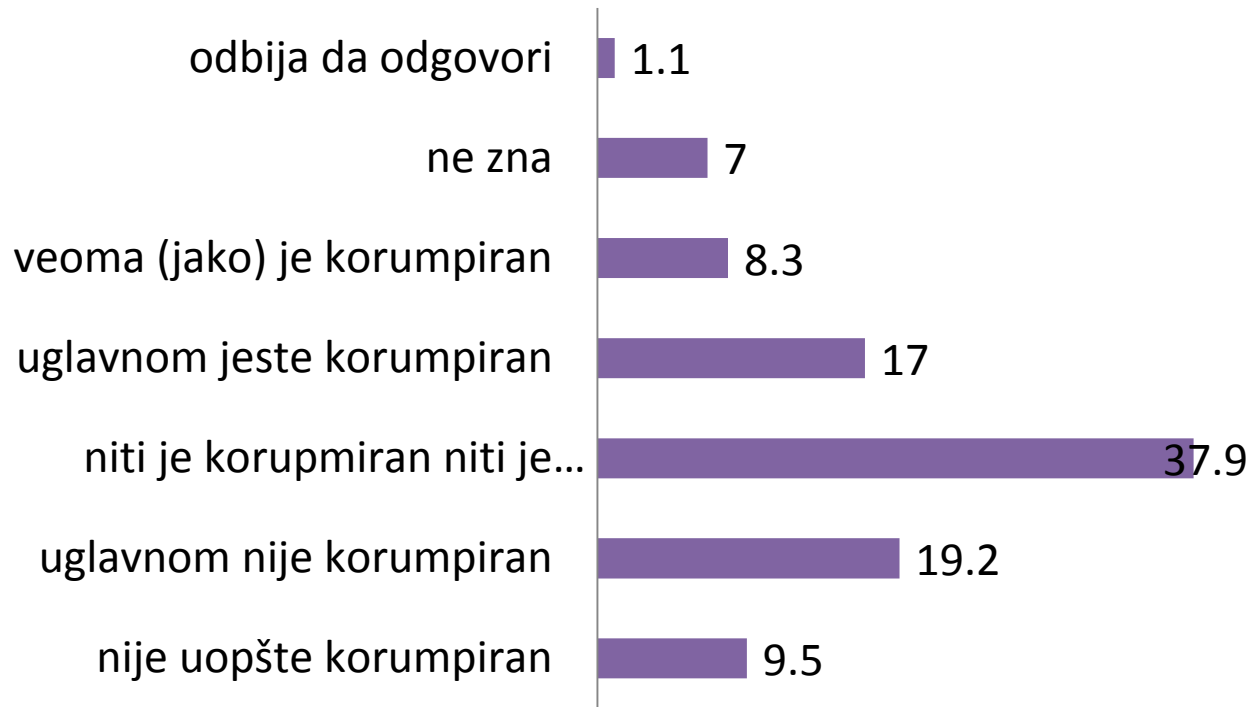
Privatni biznis

Lokalna samouprava

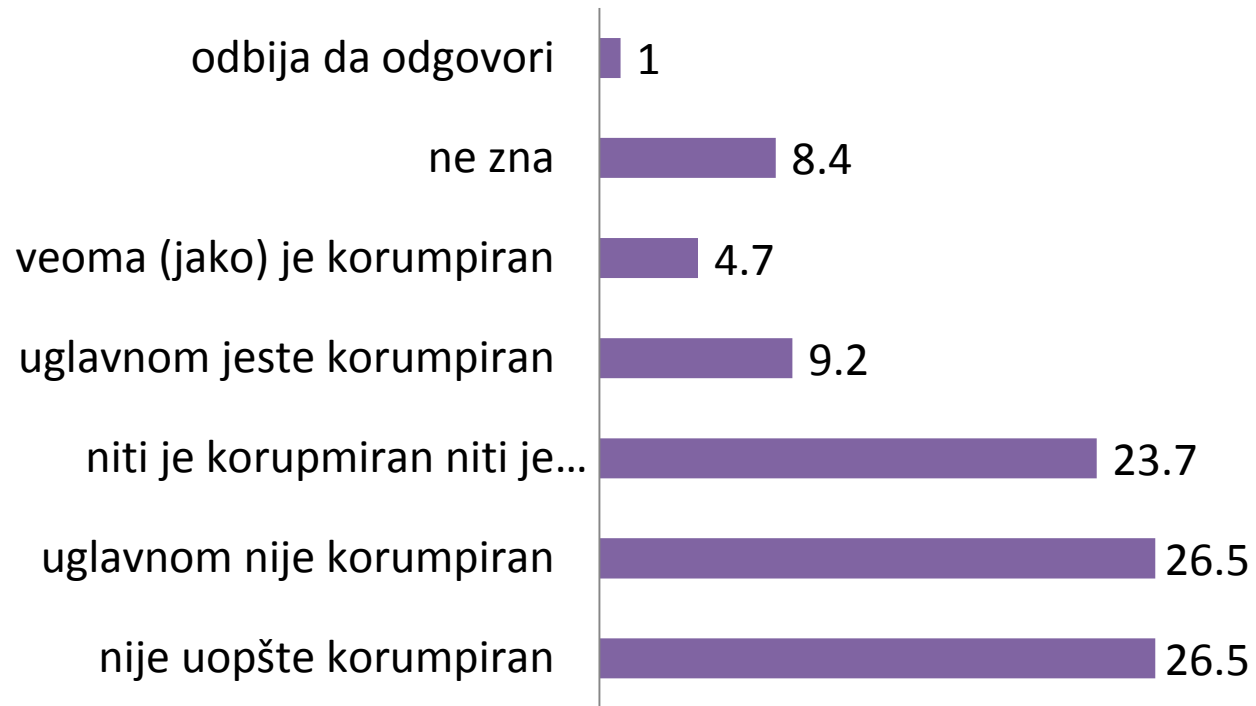
Sektor medija

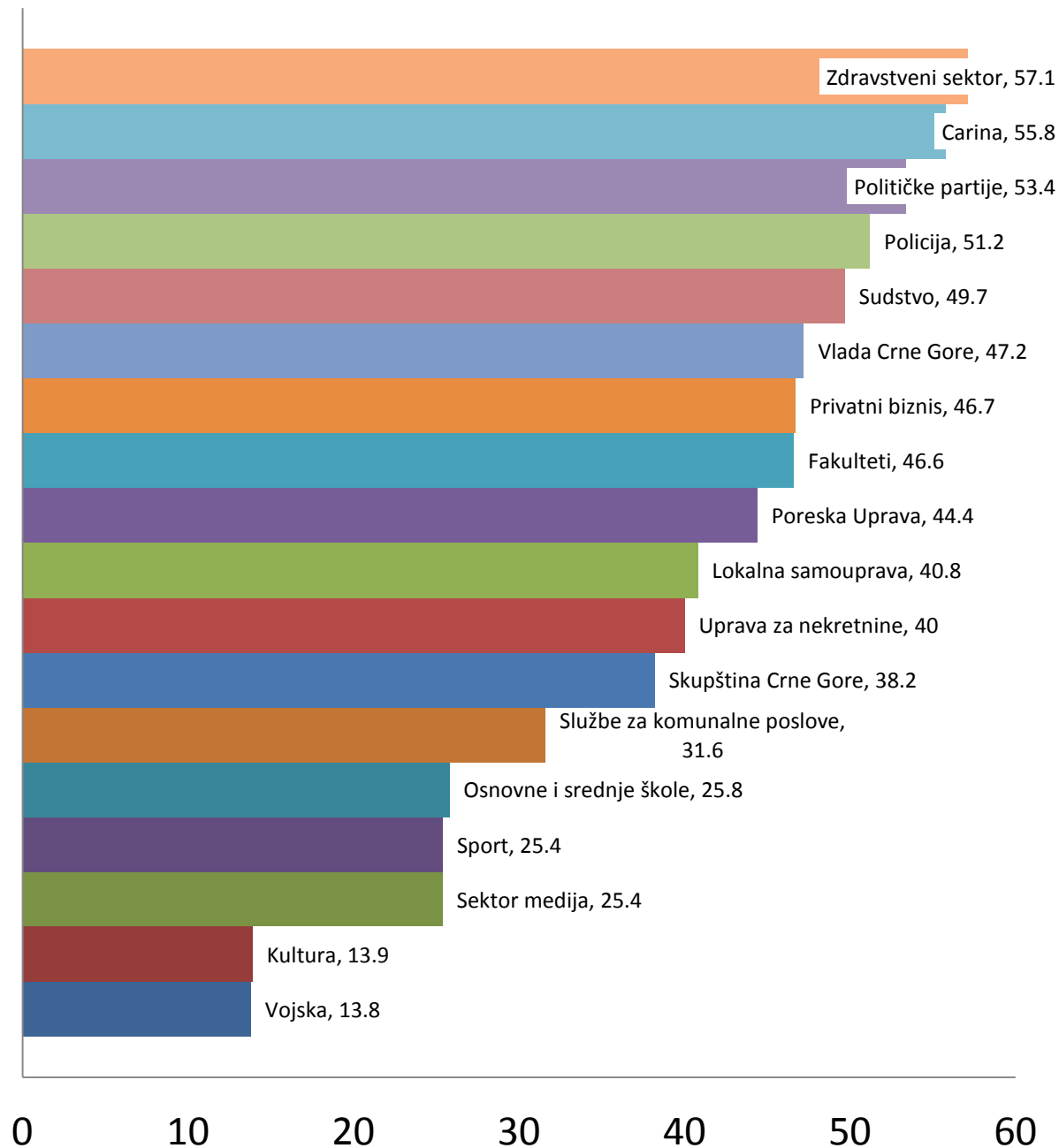
Sport

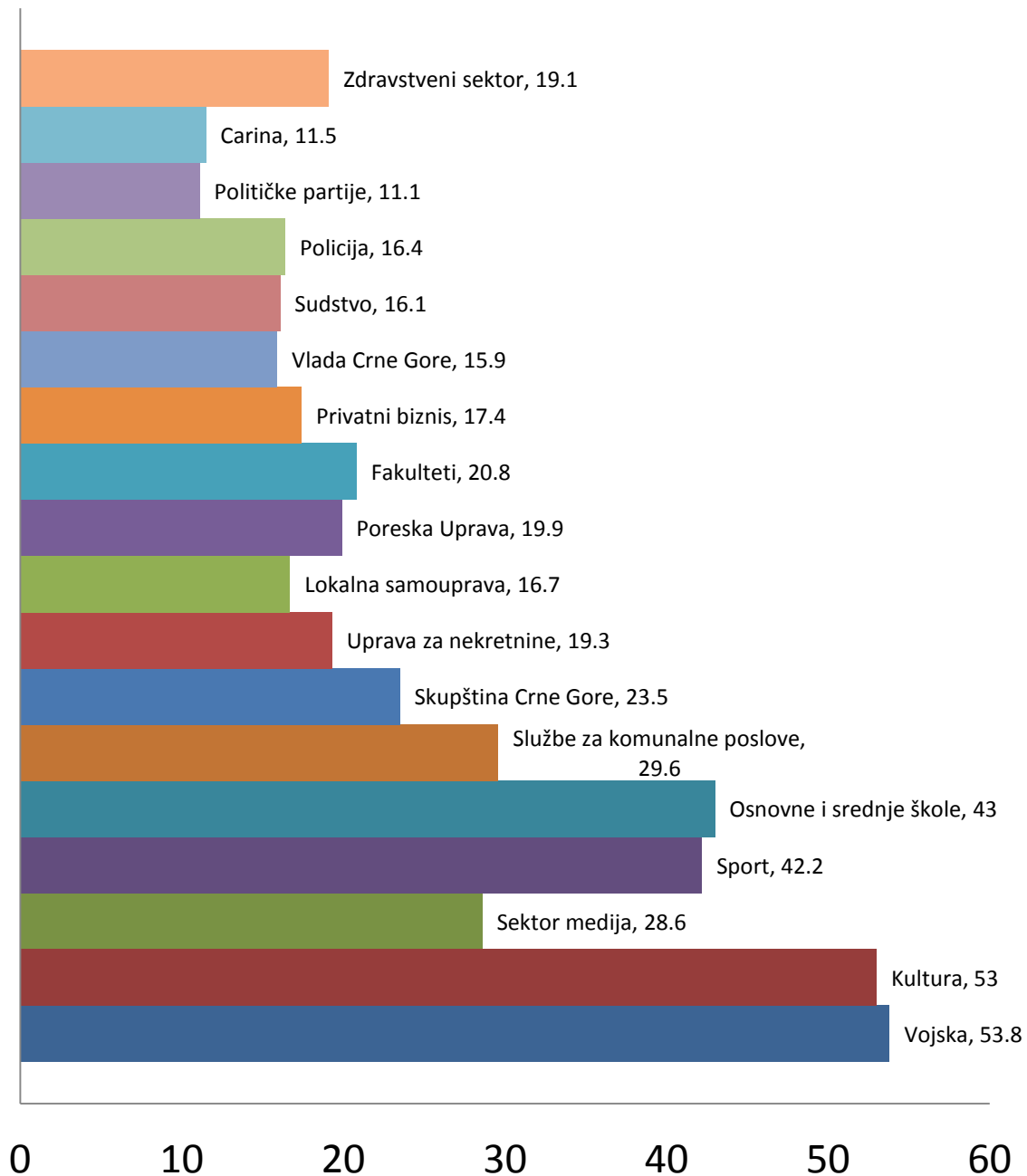
Kultura

Sum + (veoma + jako korupiran)

Sum - (uglavnom nije + nije uopšte korumpiran)

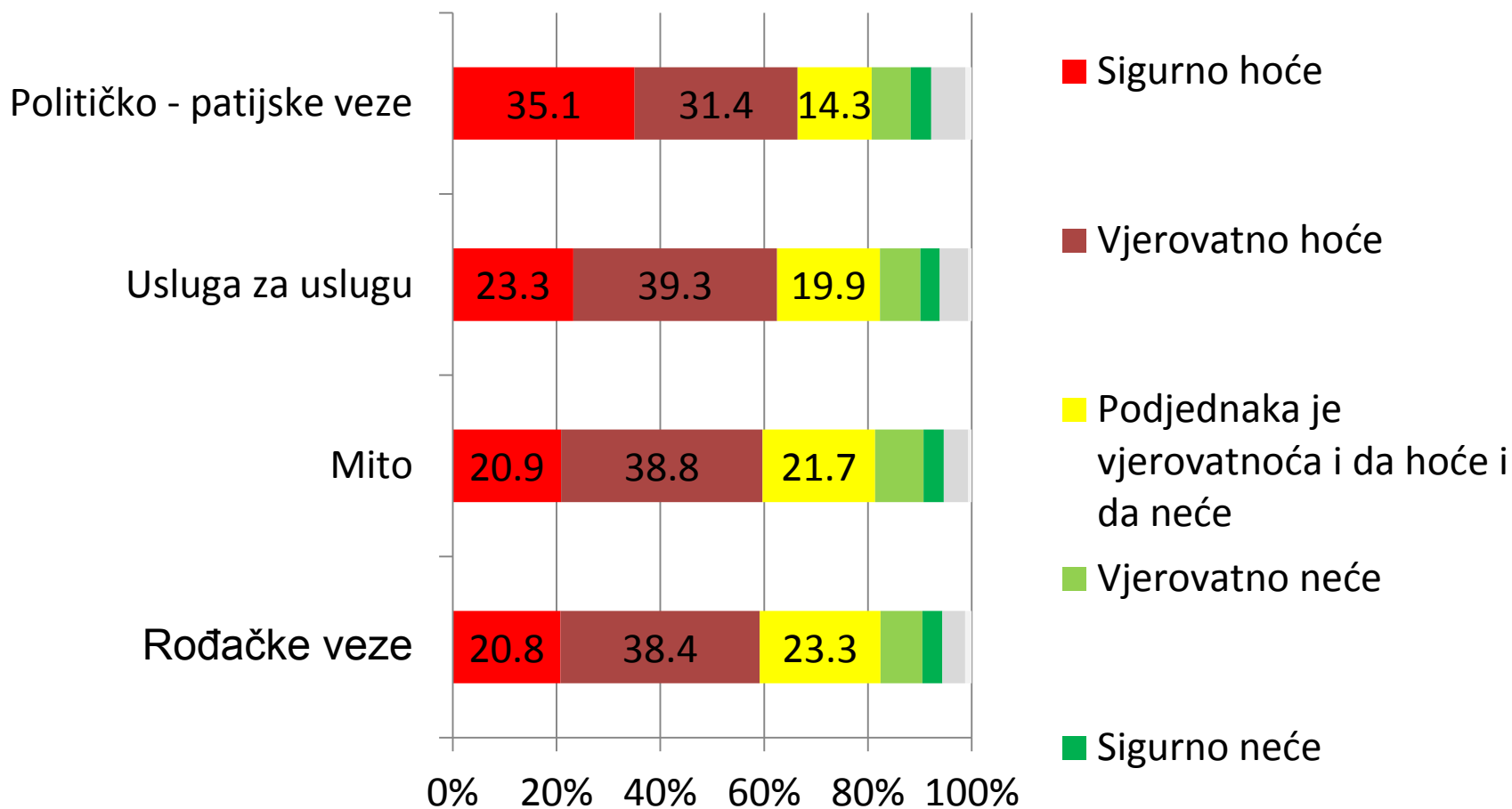

Ukoliko neko koristi ma koji oblik mita, rođачke, prijateljske ili partijske veze ili vrši uslugu za uslugu, koliko je vjerovatno da će doći do željenog rezultata?

Svaki koruptivni metod, prema mišljenju većine ispitanika, vjerovatno ili sigurno dovodi do željenog rezultata. Ipak, političko- partijske veze se ocjenjuju kao najdjelotvornije.

Ukoliko neko koristi ma koji oblik mita, rođачke, prijateljske ili partijske veze ili vrši uslugu za uslugu, koliko je vjerovatno da će doći do željenog rezultata?

LIČNI ODNOS I ISKUSTVO SA KORUPCIJOM:

Da li biste bili spremni da date ma koji oblik mita, koristite rođачke, prijateljske ili partijske veze ili izvršite uslugu za uslugu da biste lakše došli do rješenja problema ili usluge za Vas ili člana domaćinstva?

Kako se zdravlje smatra osnovnom potrebom, dok se nezaposlenost smatra najvećim problemom sa kojim se građani Crne Gore suočavaju, ne čudi da građani izjavljuju najveću spremnost da pribjegu nekoj koruptivnoj radnji, radi liječenja ili dobijanja zaposlenja.

Iako se bilježi trend pada spremnosti na koruptivne radnje, i dalje je visok procenat od 40% ispitanika koji iskazuju prihvatanje korupcije kada se radi o jednoj od dvije pomenute potrebe njih samih ili njima najbližih.

Svak peti ispitanik bi pribjegao korupciji ako bi na taj način izbjegao plaćanje kazne ili pridobio imovinsku korist.

Da li biste bili spremni da date ma koji oblik mita, koristite rođачke, prijateljske ili partijske veze ili izvršite uslugu za uslugu da biste lakše došli do rješenja problema ili usluge za Vas ili člana domaćinstva u nekoj od sledećih situacija?

■ Nisam siguran/BO ■ Ne ■ Da

SPREMNOST NA KORUPCIJU - PRIHVATLJIVO

SPREMNOST NA KORUPCIJU - NEPRIHVATLJIVO

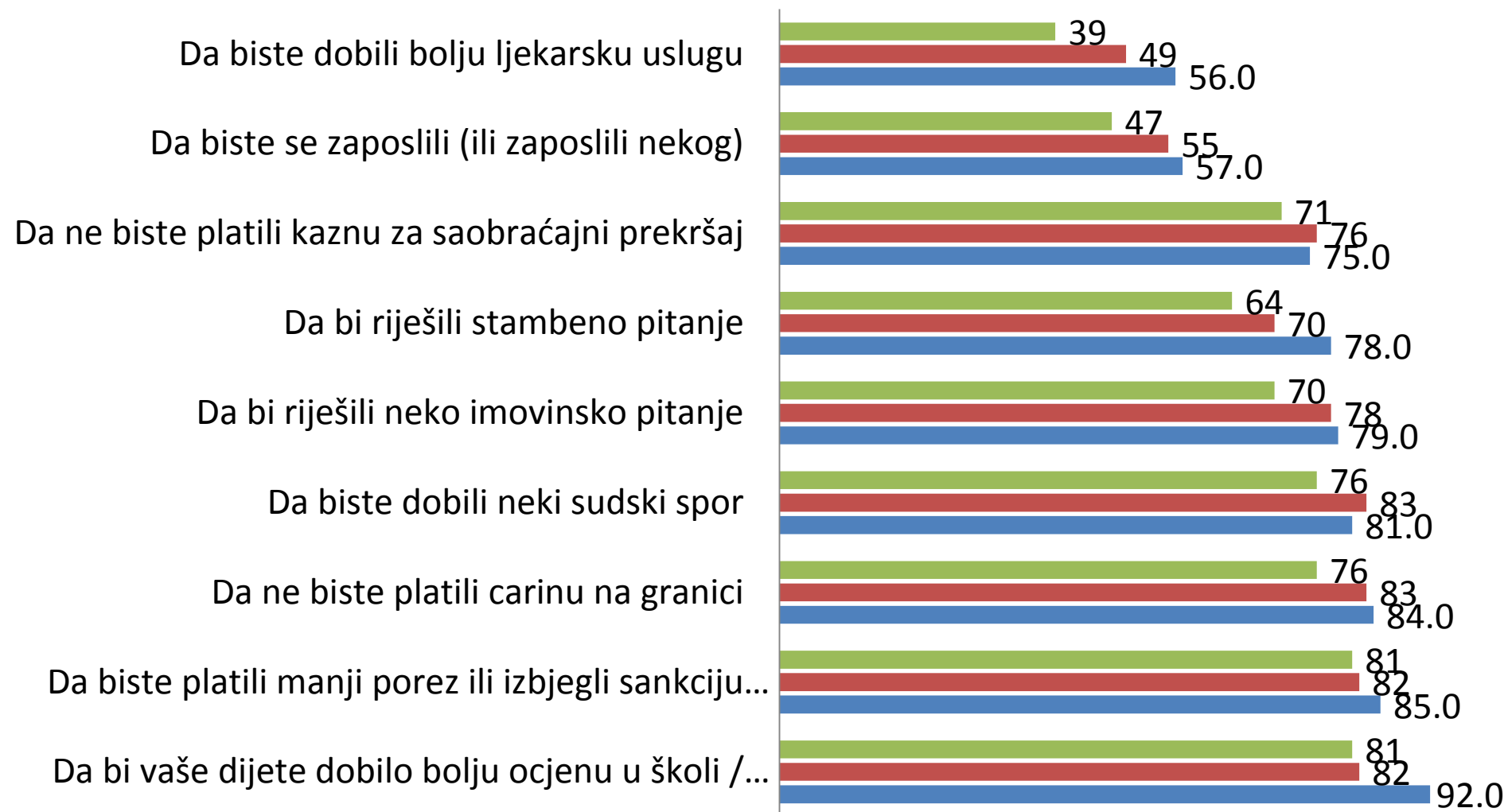
POREĐENJE: SPREMNOST NA KORUPCIJU - PRIHVATLJIVO

■ 2009 ■ 2012 ■ 2013

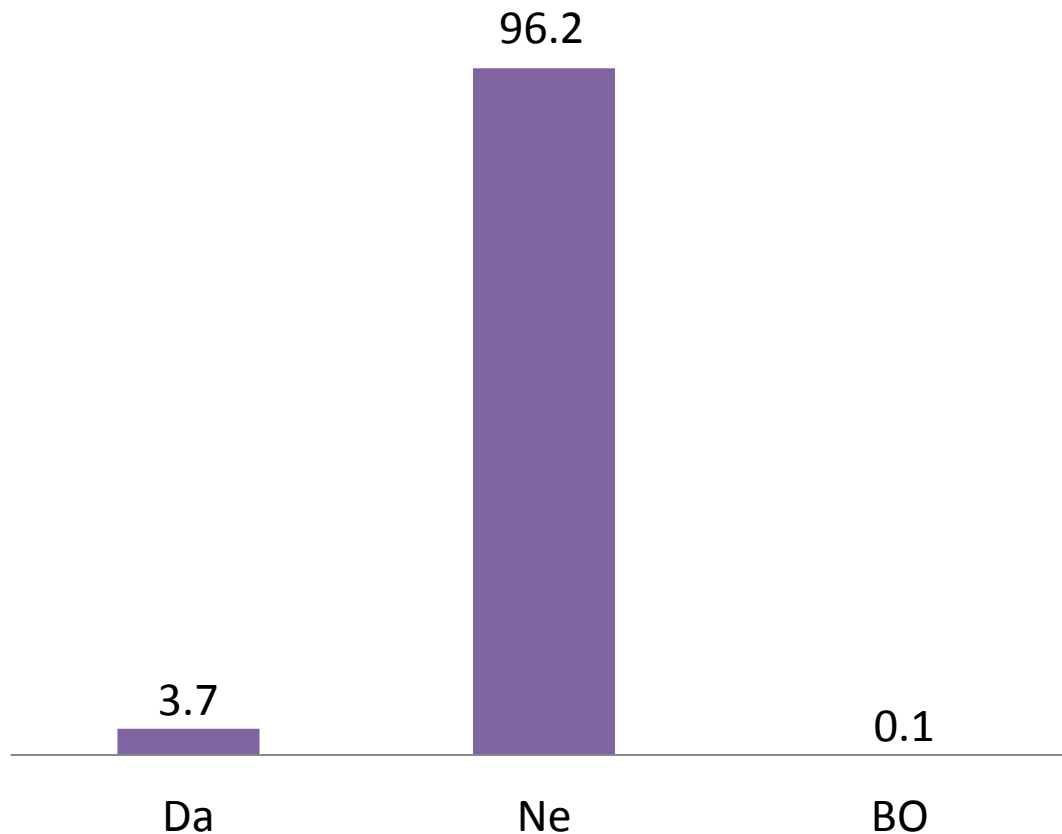
POREĐENJE: SPREMNOST NA KORUPCIJU - NEPRIHVATLJIVO

■ 2009 ■ 2012 ■ 2013

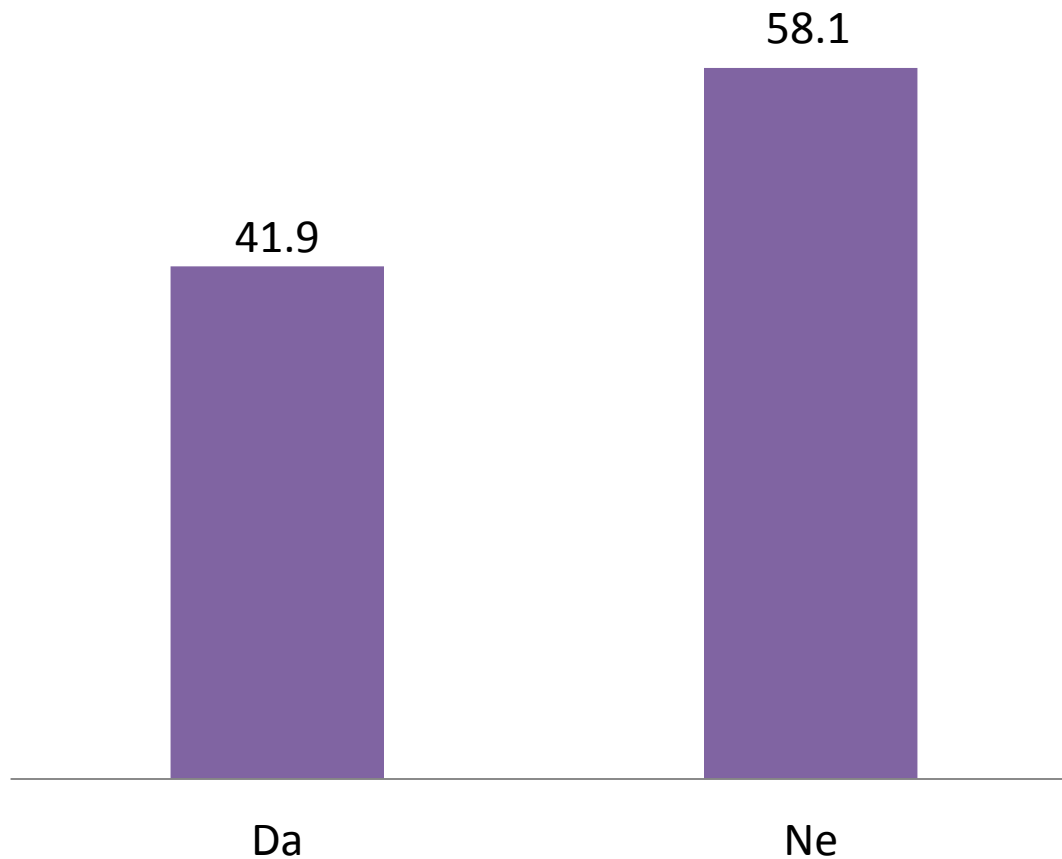

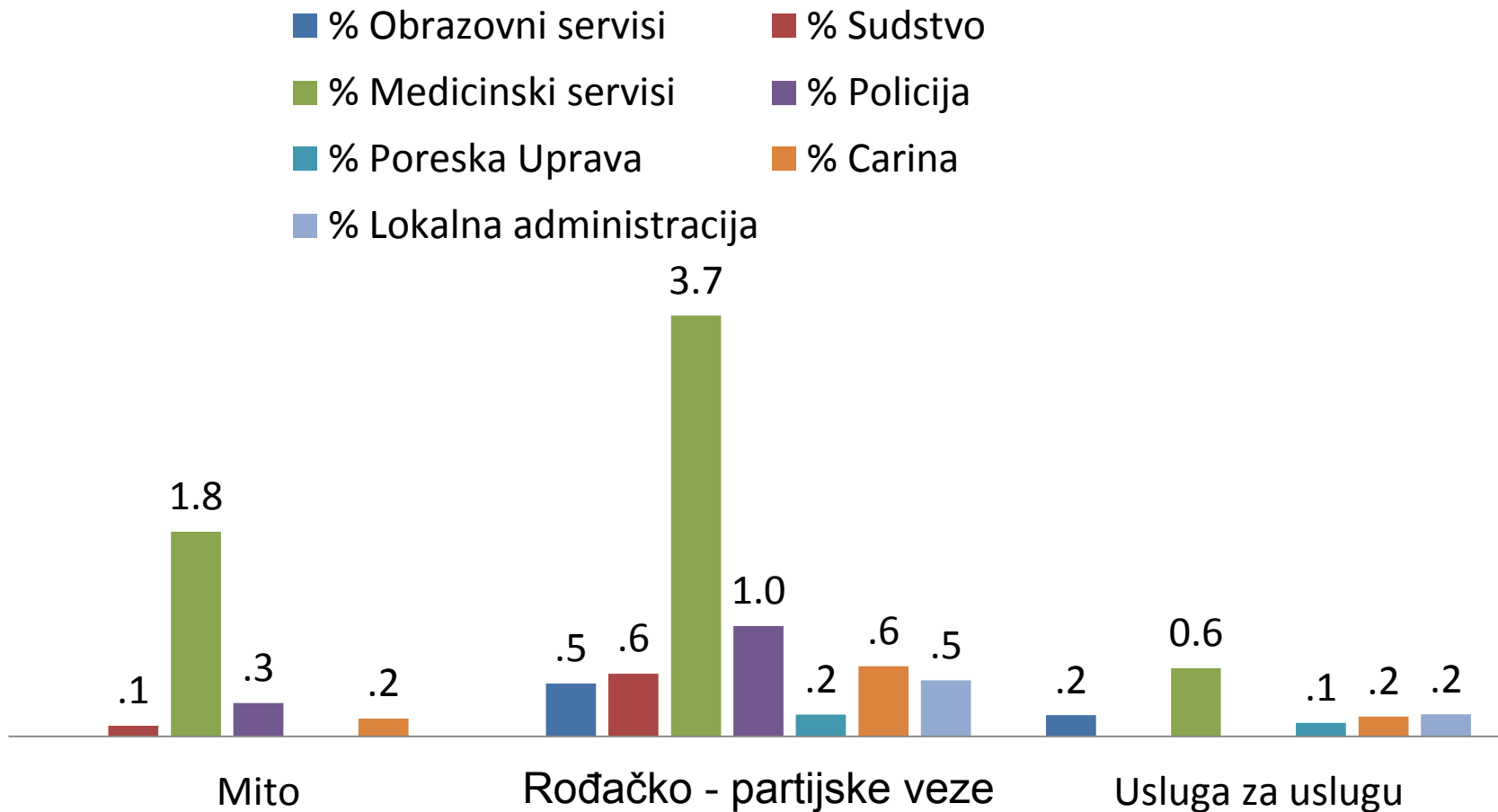
Da li je Vama ili članu Vašeg domaćinstva neko u poslednjih 12 mjeseci protivpravno tražio novac za vršenje određene usluge?

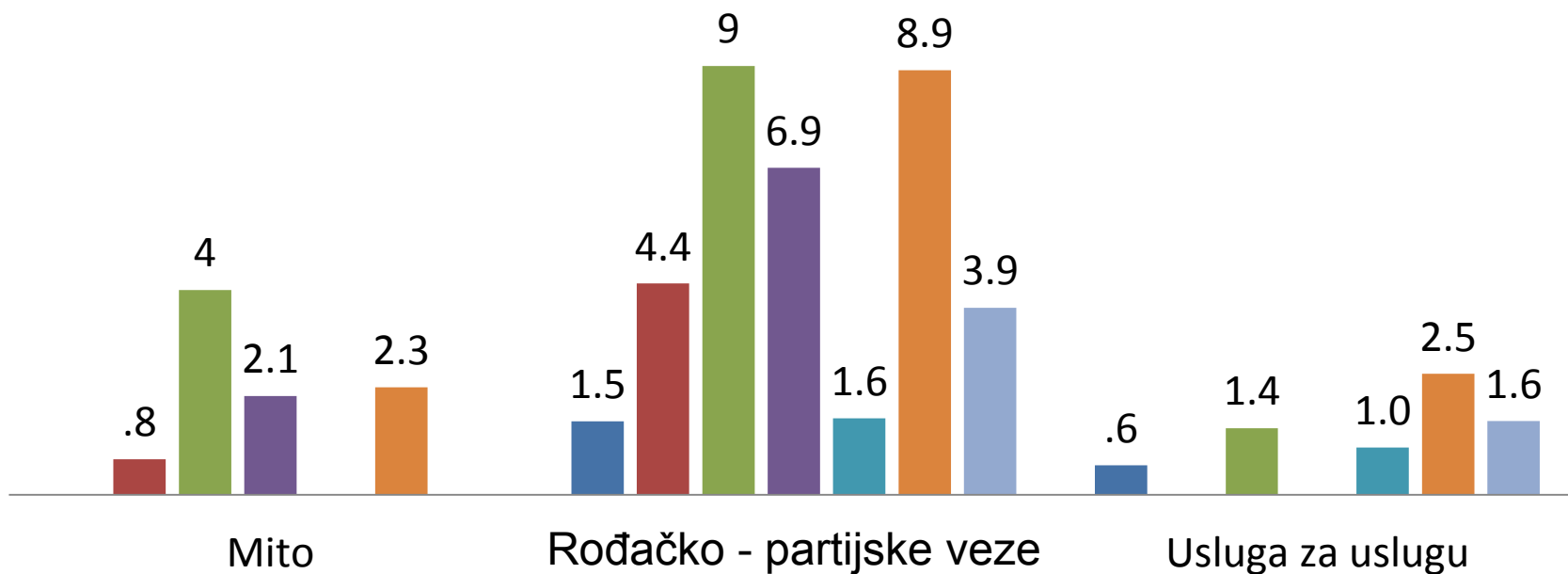
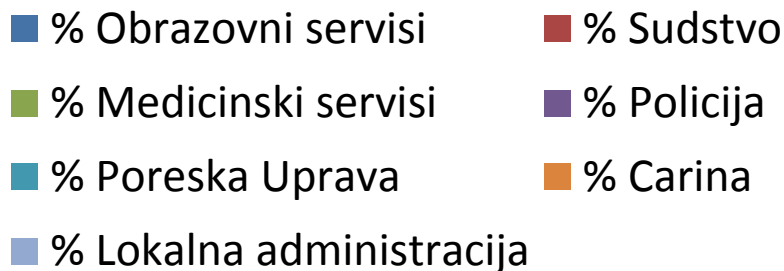
Da li ste Vi ili član Vašeg domaćinstva pristali da date traženi novac? (baza: oni kojima je tražen, 36 ispitanika)

Iskustvo sa učestvovanjem u korupciji u poslednjih 12 mjeseci – opšta populacija

Iskustvo sa učestvovanjem u korupciji u poslednjih 12 mjeseci – oni koji su imali kontakt sa datom institucijom

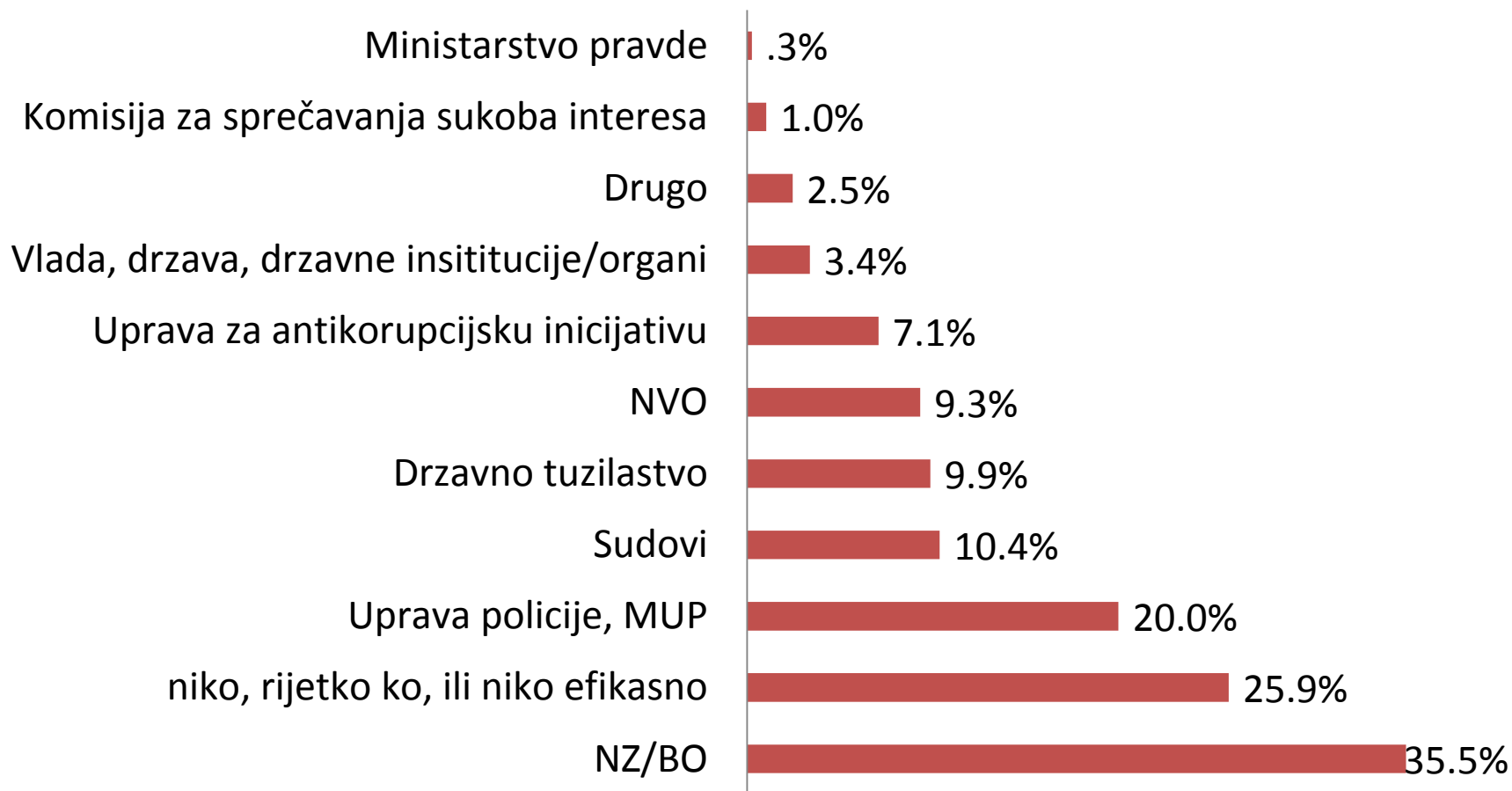
PROCJENA USPJEŠNOSTI ANTI-KORUPTIVNIH STRATEGIJA I MJERA

- Upitani da navedu sve institucije koje u Crnoj Gori bore protiv korupcije, jedna trećina građana, 35% izjavila je da je ne zna koje se institucije bave ovom problematikom, oko četvrtine ispitanih građana, 25,9% navela je da se u Crnoj Gori niko, ili niko dovoljno efikasno ne bavi rješavanjem problema korupcije
- Petna, 20% navodi Upravu policije/ Ministarstvo unutrašnjih poslova kao osnovnu adresu u borbi protiv ove društvene pošasti
- Na drugom mjestu među institucijama su sudovi (10,4%),
- Treće mjesto zauzima tužilaštvo (9,9),
- Četvrto NVO (9,3%) sektor, i
- Peto pripada Upravi za antikorupcijsku inicijativu (7,1%).

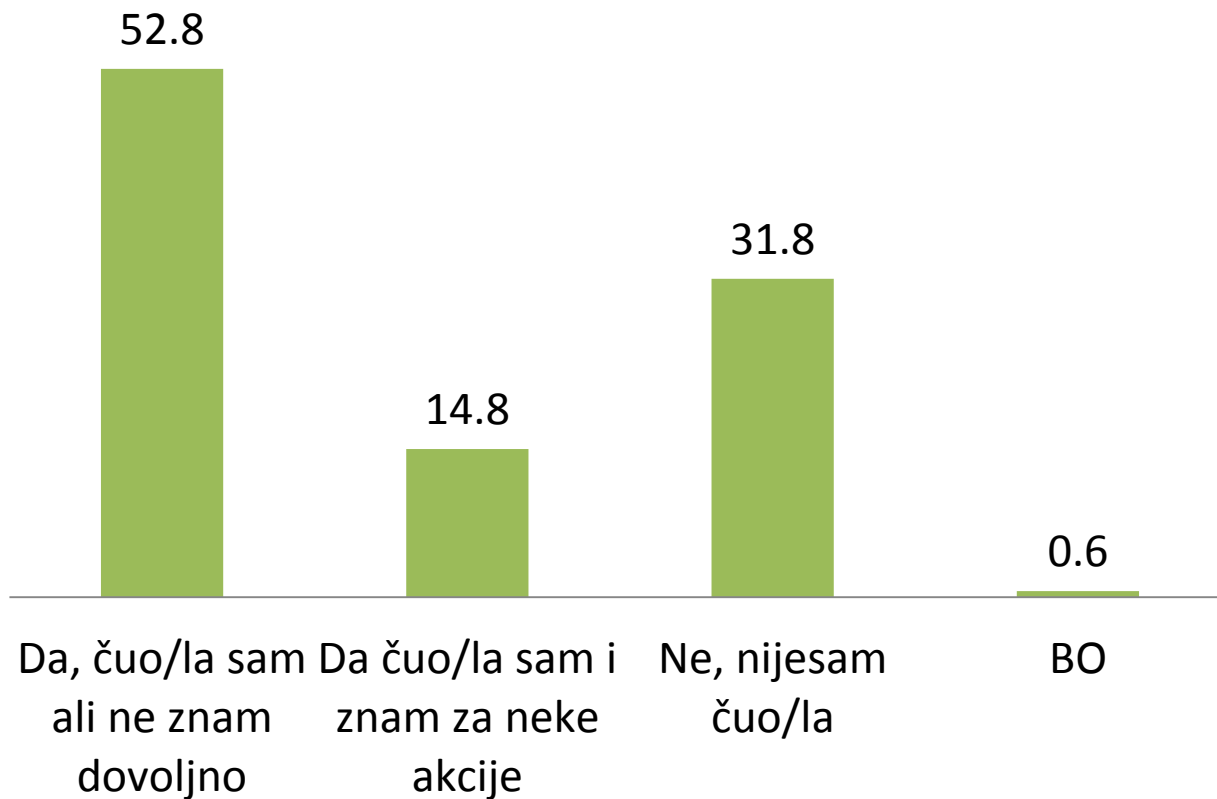
Većina ispitanika, 67,6% je čulo za neke Vladine akcije u borbi protiv korupcije, ali, u isto vrijeme većina, 52,8% procjenjuje da o tim akcijama ne zna dovoljno. Svaki treći ispitanik, 31,8% nije čuo za Vladinu aktivnost u ovoj oblasti.

Svega petina, 20,6% ispitanika smatra da je Vlada efikasna u borbi protiv korupcije u Crnoj Gori.

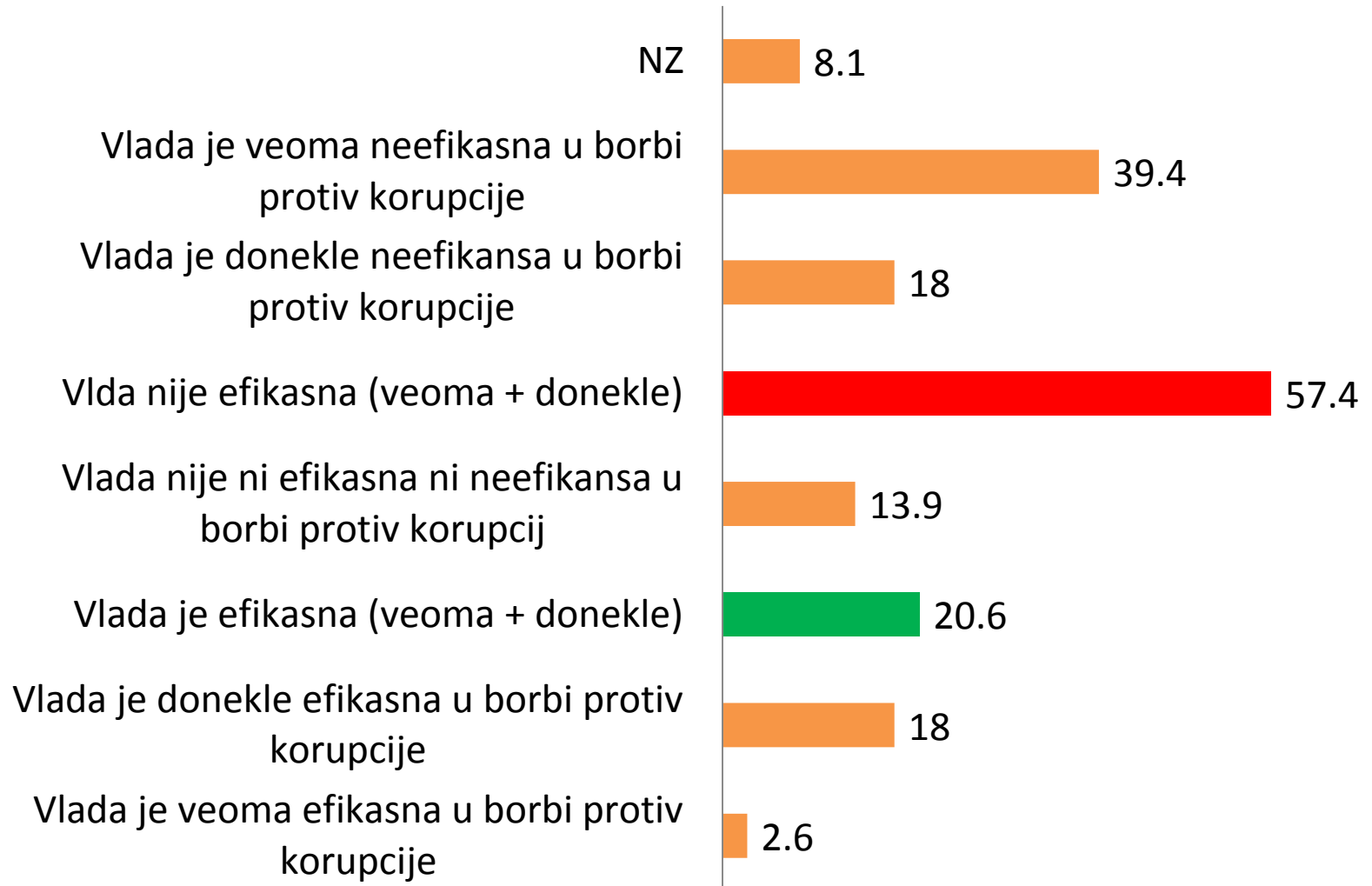
Koje institucije se u Crnoj Gori bore protiv korupcije? (otvoreno pitanje, moguće više odgovora, bez unaprijed ponuđenih odgovora)

Da li ste čuli ili znate da Vlada Crne Gore sprovodi neke akcije koje su usmjerene protiv korupcije?

Kako biste ocijenili uspješnost trenutnih akcija crnogorske Vlade u borbi protiv korupcije?

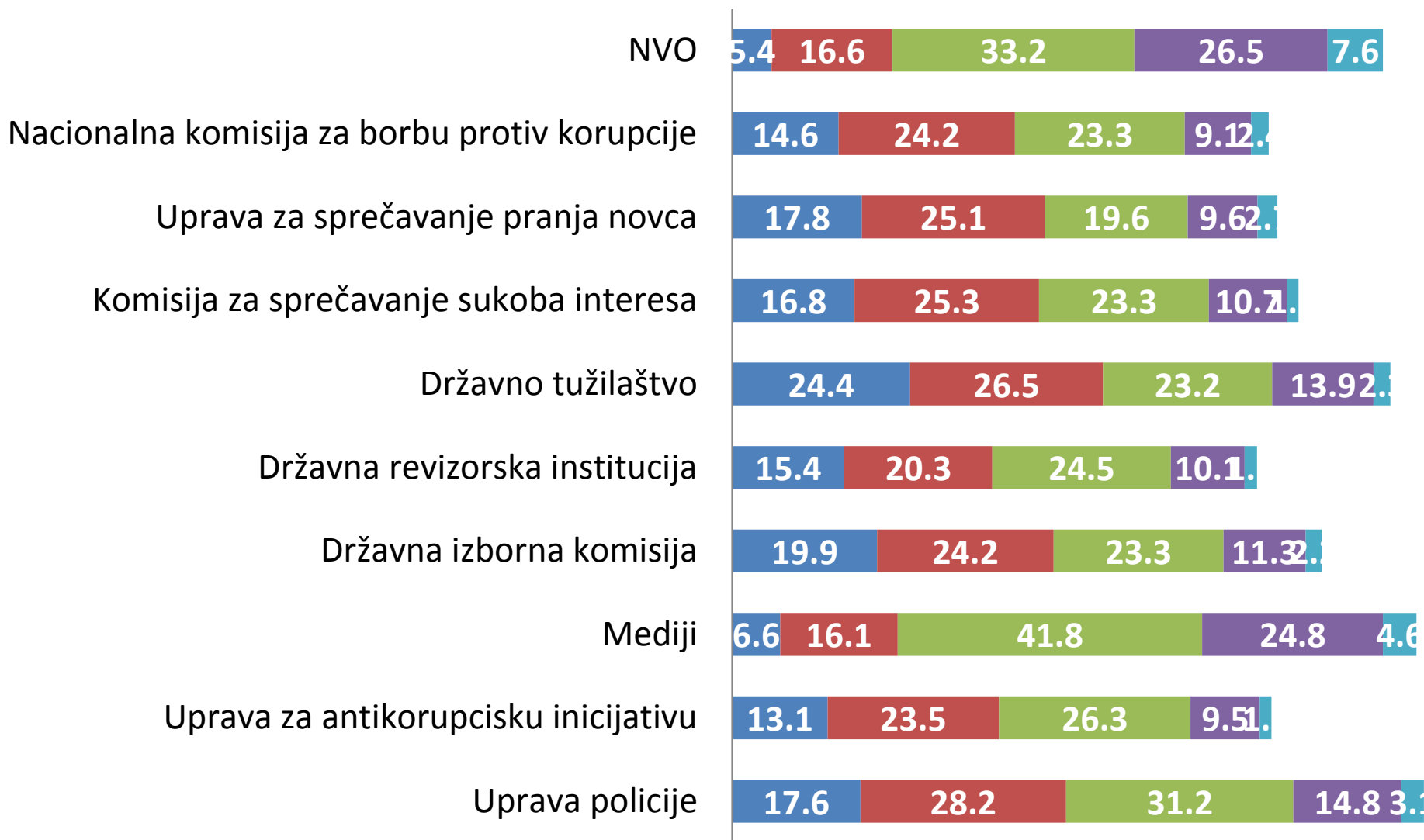
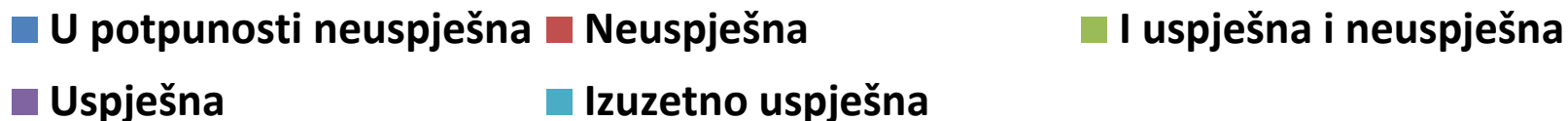

Uspješnost pojedinih institucija u borbi protiv korupcije

Najuspješniji u borbi protiv korupcije, prema percepciji građana su nevladine organizacije i mediji.

Od državnih organima, najviše pozitivnih ocjena dobila je Uprava policije, čiji rad je u ovoj oblasti pozitivno ocijenjen od strane 18% ispitanika. Ostale državne institucije koje su građani ocjenjivali, dobile su između 11% i 16% pozitivnih ocjena. Jedino u slučaju Državnog tužilaštva većina građana, 50,9% daje negativne ocjene radu, dok se udio onih koji su ostale Vladine institucije ocijenili kao više-manje neuspješne, kreće između 36% i 46%. Najmanje negativnih ocjena dobile su nevladine organizacije i mediji.

Uspješnost navedenih institucija u borbi protiv korupcije

Sum + (uspješna) 2013

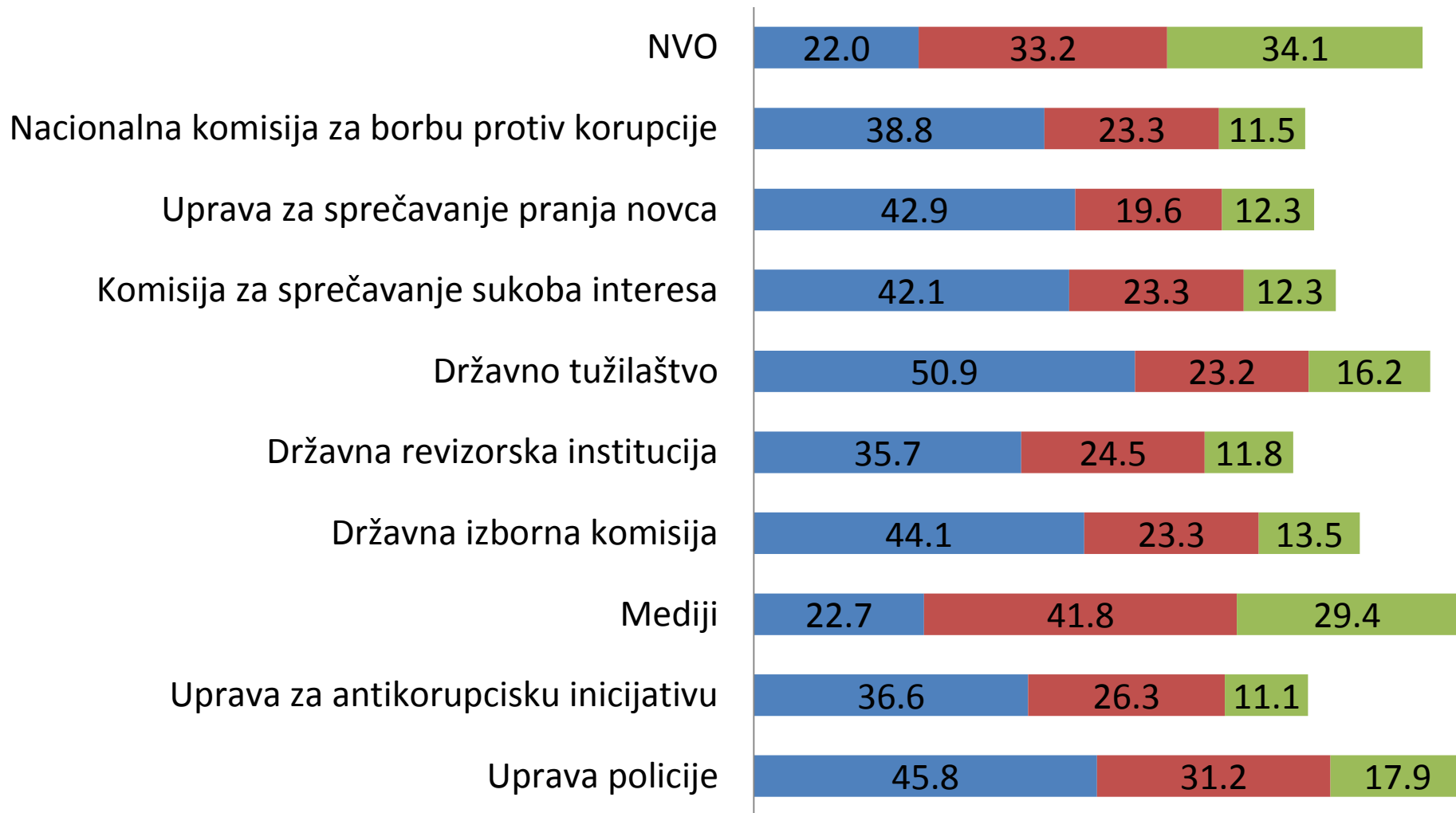

Sum – (neuspješne)

Uspješnost navedenih institucija u borbi protiv korupcije

■ % Neuspješna (1+2)   ■ % I uspješna i neuspješna   ■ % Uspješna (4+5)

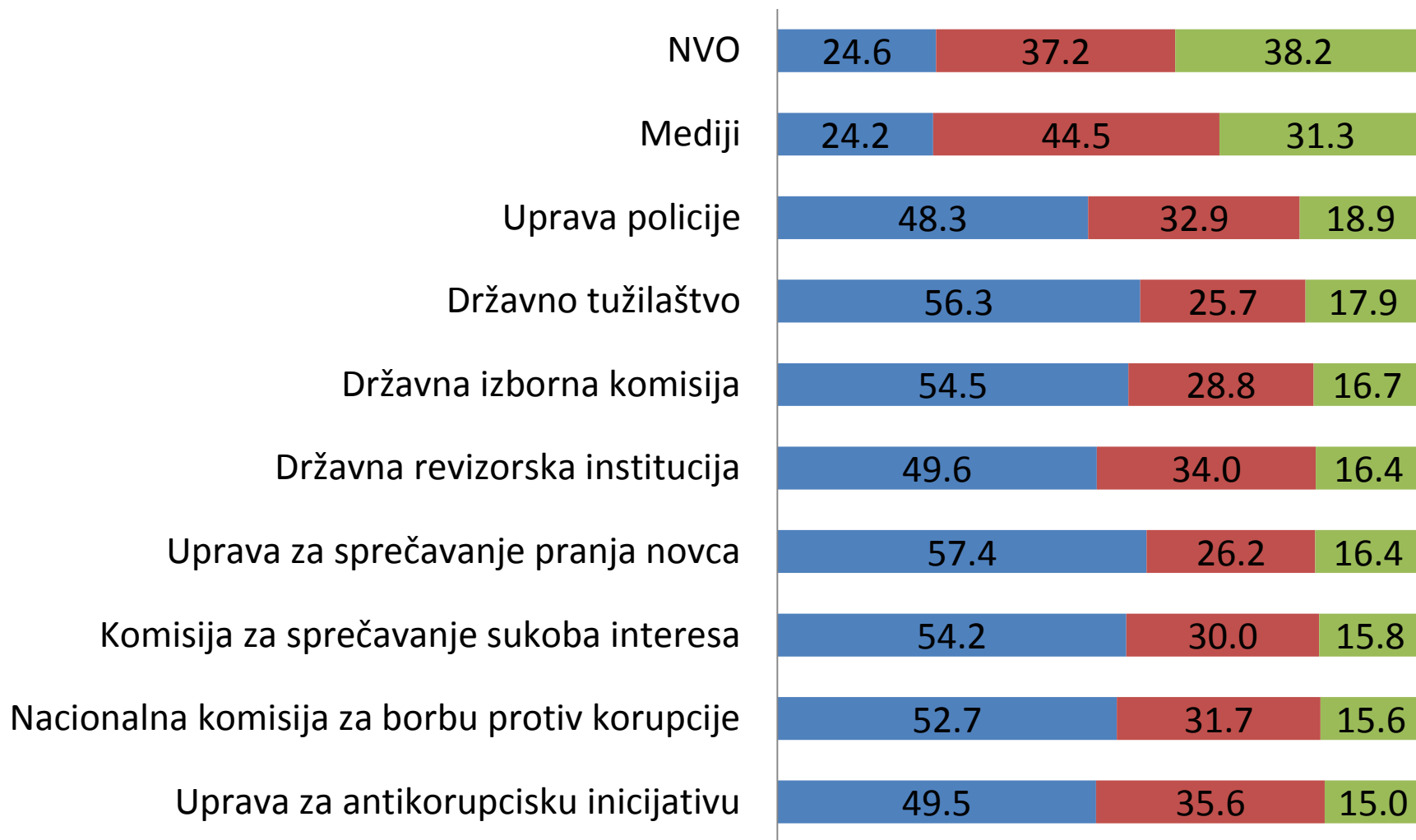
Uspješnost navedenih institucija u borbi protiv korupcije

(izostavljeni odgovori ne znam i odbija da odgovori)

■ % Neuspješna (1+2)

■ % I uspješna i neuspješna

■ % Uspješna (4+5)

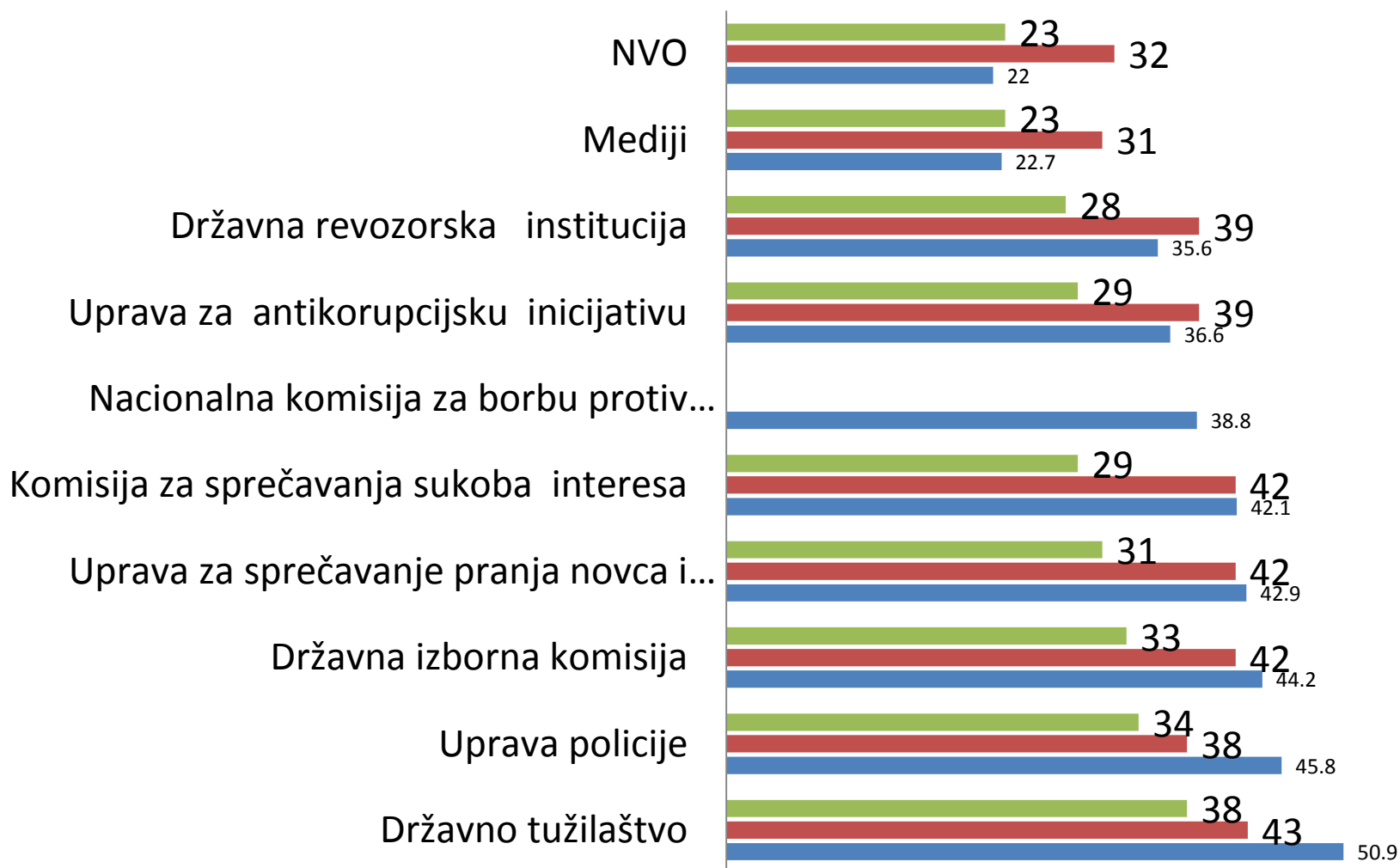
Sum + (uspješna)

■ 2009 ■ 2012 ■ 2013

Sum – (neuspješne)

■ 2009 ■ 2012 ■ 2013

Izvor informacija o korupciji

